

Complexnummer: 516388

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Dorth

Aantal complexonderdelen

6

Monumentnummers van complexonderdelen

516389, 516390, 516391, 516392, 516393, 516394

Woonplaats

Kring van Dorth

Gemeente

Lochem

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Bathmenseweg 16, 7216 PC te Kring van Dorth

Complexomschrijving

Inleiding

Het landgoed Dorth ligt te Kring van Dorth, in het noorden van de gemeente Gorssel, langs de grens met de Overijsselse gemeente Bathmen. De kern van het landgoed wordt gevormd door de gelijknamige HISTORISCHE BUITENPLAATS. Aan de westzijde wordt de buitenplaats begrensd door de Bathmenseweg, de weg tussen Gorssel en Bathmen. Het deel van de Bathmenseweg dat vanuit het zuidwesten precies in de richting van Huis Dorth loopt heette vroeger Dordtsedijk. Het is een lange, rechte aan weerszijden met dubbele rijen beuken beplante laan. Ter hoogte van Huize Dorth buigt de weg in westelijke richting om de buitenplaats heen. Aan de noord- en oostzijde wordt de buitenplaats grotendeels begrensd door de Zaalbeek en de oude Dortherbeek, tevens de grens tussen de provincies Gelderland en Overijssel. Aan de zuidzijde vormt de Kasteelweg, een oude weg van Dorth naar Lochem, de grens.

Het complex omvat de volgende beschermde onderdelen: hoofdgebouw (monument nummer (516389), toegangsbrug (monumentnummer 516390), koetshuis met schuur, paardenstal en tuinmuur (monument nummer 516391), rentmeestershuis (monument nummer 516392), twee hardstenen obeliskken (monument nummer 516394), tuin- en parkaanleg in hoofdlijnen (516393). De begrenzing van het beschermde complex is op de bij de omschrijving behorende kaart aangegeven (kaart 1, begrenzing).

Het HOOFGEBOUW is in 1930 opgetrokken in Nieuw-Historiserende stijl met Lodewijk XIV- elementen (eerste kwart achttiende eeuw), naar ontwerp van de architect A. de Maaker. De gemetselde TOEGANGSBRUG is eenvoudig van aard en voorzien van een ijzeren balustrade. De DIENSTGEBOUWEN zijn in 1929 uitgevoerd in Traditionele bouwstijl met invloed van de Hollandse Renaissance. Het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ontwerp voor de gebouwen is van de architect A.J. Jansen. Achter het koetshuis bevinden zich nog een paardenstal en een in slechte staat verkerende tuinmuur. Het begin van de oprijlaan wordt geflankeerd door twee hardstenen OBELISKEN. De TUIN- EN PARKAANLEG kan worden gekarakteriseerd als een mengeling van elementen van de (vroeg-) landschappelijke stijl en uit voorgaande perioden bewaard gebleven classicistische elementen.

Het goed wordt al in de Middeleeuwen genoemd. Dorth behoorde tot de riddermatige goederen van Gelderland en was tevens een hoge heerlijkheid. De heerlijkheid lag deels in Overijssel en deels in Gelderland. Tussen 1329 en 1348, onder Seyno van Dorth, werd er een kasteel gebouwd, dat blijkens latere leenbrieven en afbeeldingen ook een voorburch bezat. Voorts blijkt dat het huis oudtijds met de voorzijde naar het westen was gericht en op een omgracht terrein was gelegen. Het geheel was omgeven door een aarden wal, die in 1593 werd geslecht.

Dirck van Dorth, eigenaar sinds 1606, zou op de fundamenten van het oude kasteel een nieuw hebben laten optrekken. Zijn schoonzoon en dochter, Adriaan Balthasar Graaf zu Flodroff en Isabella van Dorth, hebben het huis verder verfraaid en lieten bij het huis een park aanleggen. Niet bekend is in hoeverre bij deze vernieuwingen (bekende) ontwerpers betrokken waren. Vermoedelijk kreeg de buitenplaats een klassieke aanleg, waarvan de in rechte lijnen vormgegeven waterpartijen aan de zuidoostzijde van het huis, als ook de rechte lanen op en nabij de buitenplaats restanten zullen zijn.

Op de door M.A. Snoeck getekende kaart van ca 1783 is de aanleg van de buitenplaats ingetekend. Rondom het kasteel lagen enkele min of meer vierkante deeltuinen, ingevuld met wisselende patronen. Direct oostwaarts daarvan lag een groot sterrebos. Het geheel lijkt te zijn omgracht. Vanaf het huis liep een langgerekte as door het sterrebos in zuidoostelijke richting. De buitenplaats had voorts enkele haaks op elkaar staande beplante lanen en voorts afwisselend bospercelen en landbouwgronden.

In de loop van de 18de eeuw wisselde het goed herhaaldelijk van eigenaar en raakte het geleidelijk aan in verval. In 1787 kwam Dorth in bezit van Gerrit Willem Baron van Zuylen Van Nievelt, overleden op kasteel Dorth in 1813. Vermoedelijk werd onder hem, of onder de opvolgende eigenaar Jan Hermanus van Engelen, de buitenplaats geheel opnieuw ingericht in een landschappelijke stijl. De nieuwe aanleg besloeg een veel groter gebied dan voorheen.

De gewijzigde aanleg is weergegeven op het oudst bekende gedetailleerde kaartmateriaal, namelijk de kadastrale minuut van 1818 (1832). Opvallend zijn de kronkelende, op diverse plaatsen tot vijvers verbrede, waterlopen en de door bossen en boomsingels omgeven weiden en bouwlanden. In de grootste vijvers liggen beboste eilandjes. Diverse onderdelen van de oudere, meer klassieke aanleg bleven gehandhaafd, waaronder verschillende lanen en de structuren aan de zuidwestzijde van het huis. De buitenplaats omvatte voorts zowel beboste percelen als weiden en bouwlanden. De open percelen werden omsloten door bos en/of boomsingels. Voorts zijn zichtbaar het hoofdgebouw aan een plein op een omgracht terrein aan de westzijde van de buitenplaats, een tweetal buiten de gracht gelegen bijgebouwen en meer oostwaarts nog twee woningen, waaronder het huis "de Jager". In de omgeving van het hoofdgebouw lagen tuinen en enkele boomgaarden. Bij de meest noordelijke vijver stond een zogenaamde Turkse tent en bij de grote vijver aan de zuidoostzijde een witte koepel. Behalve dit als wandelgebied aangelegde deel omvatte de buitenplaats tevens enkele boerderijen met bijbehorende landerijen.

In 1833 werd Laurens Kleyn eigenaar. In 1837 liet de heer Kleyn het oude huis Dordt afbreken. Op de kelders werd een nieuw pand gebouwd in neo-classicistische stijl. Ook werd onder hem de aanleg verder verfraaid. Na het overlijden van de heer Kleyn in 1887 werd het landgoed publiek geveild. Ten behoeve van de veiling werd een perceelkaart gemaakt. Het kaartbeeld komt vrijwel geheel overeen met dat van de oudste kadastrale minuut. De belangrijkste wijzigingen betreffen de bijgebouwen : het pand aan de zuidoostzijde van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de binnengracht is afgebroken, terwijl aan de oostzijde een nieuw pand vertscheen. De overige bijgebouwen zijn door nieuwe panden vervangen. Na de verkoop werd aanmerkelijk deel van de bossen en laanbeplanting gekapt en brak een nieuwe periode van verwaarlozing aan. Latere eigenaren zoals A. Poot en E.G. Verkade hebben echter weer veel gedaan om de bezittingen te herstellen, waaronder ook de grachten, beken, vijvers en waterpartijen. Daarbij bleef de aanleg in hoofdlijnen ongewijzigd.

Onder G.O.F. ridder Huyssen van Kattendyke kwam de huidige bebouwing tot stand, namelijk in 1929 het koetshuis en het rentmeestershuis en in 1930 het hoofdgebouw. het rentmeestershuis werd op een vrij ongelukkige plek pal naast een zichtas opgetrokken. Vermoedelijk zijn in dezelfde tijd ook de overige dienstwoningen herbouwd, de brug over de gracht en de tuinaanleg op het voorplein vernieuwd. Ook werd een nieuwe oprijlaan aangelegd.

De buitenplaats Dorth vormt een markant element in het meer open omringende gebied. Komende vanuit Gorssel voert de statige, met dubbele rijen beuken beplante Bathmenseweg naar de buitenplaats. Het huis Dorth staat precies in het verlengde van deze weg.

Aan het einde van het rechte deel van de Bathmenseweg ligt aan de rechterzijde de oprijlaan van de buitenplaats, waarvan het begin wordt gemarkeerd door twee hardstenen obeliskken met het familiewapen van de Graven zu Flodroff.

De kern van de huidige buitenplaats wordt gevormd door het op een omgracht terrein gelegen hoofdgebouw. Op het voorplein, bereikbaar via een brug, is een kleine tuin aangelegd. Buiten de grachten staan het koetshuis, met de daarachter de paardestal, en de rentmeesterswoning. Ten zuidoosten van deze kern ligt een min of meer rechthoekig, eveneens omgracht, deel van de buitenplaats. Nog zichtbaar is dat vroeger over dit terrein een oude laan, tevens zichtas, in zuidoostelijke richting heeft gelopen. Meer oostelijk is een deel van deze laan wel bewaard gebleven. Ook door andere delen van de buitenplaats lopen (restanten) van oude lanen, veelal beplant met beuken of eiken. Daaromheen liggen stelsels van gebogen paden en deels tot vijvers verbrede kronkelende waterlopen. In de grootste vijvers liggen beboste eilandjes. De Turkse Tent en de Witte Koepel zijn verdwenen. Karakteristiek is voorts de afwisseling van bossen met wei- en bouwlanden. Diverse bospercelen hebben een drassig karakter en worden doorsneden door greppels en slootjes. Her en der staan groepen rododendrons. Op een aantal plekken zijn kleine heuvels opgeworpen, vanwaar af men een fraai uitzicht heeft. Aan de laan, die in het verlengde van de Jufferdijk is gelegen, staan een dienstwoning (ter plekke van het vroegere jagershuis) en een schuur met aangrenzend een boomgaard. Bij de schuur bevindt zich een waterput. Meer oostwaarts staat aan de Kasteelweg nog een dienstwoning, genaamd "De Wildbaan".

Waardering

Historische buitenplaats Dorth, gelegen op oud landgoed

- van architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard complex van hoofdgebouw met dienstwoningen in Nieuw-Historiserende en Traditionele bouwstijl. De panden vallen op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten zoals onder andere de gaaf bewaarde hoofdvormen en de rijke materialen gebruikt in gevels, vensters en kozijnen. Het complex is van belang als bijzonder voorbeeld van een historisch gegroeid, van oorsprong middeleeuws kasteelcomplex, waarvan de bebouwing in de huidige vorm uit de periode tussen 1929 en 1930 dateert. Het complex is eveneens van belang vanwege de bijbehorende historisch gegroeide tuinaanleg.
- het complex heeft stedenbouwkundige waarde door de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met de groenvoorzieningen, paden, dijken en grachten.
- van cultuurhistorische waarde als goed bewaard voorbeeld van een buitenplaats met een zeer oude en rijke historie. De buitenplaats Dorth is voor de ontwikkeling van de omgeving van eminente waarde.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516389

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 augustus 2001
Kadaster deel/nr 82950/97

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Kring van Dorth Lochem Gelderland

Locatienaam Locatieomschrijving
Kring van Dorth

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Kring van Dorth A 123

Omschrijving**

Inleiding

Het huidige HOOFDGEBOUW van de historische buitenplaats Dorth werd in 1930 in opdracht van G.O.F. Ridder Huijsen van Kattendijke gebouwd door de architect ANDRIES DE MAAKER op de plaats van het eerder in 1837 gebouwde neo-Classisistische landhuis. Het huis is gebouwd in Nieuw-Historiserende stijl met Lodewijk XIV- elementen (eerste kwart achttiende eeuw), welke onder andere wordt gekenmerkt door strenge symmetrie, omlijste ingangspartijen, ramen met roedenverdeling en zorgvuldig gedetailleerd metselwerk. Het hoofdhuis is gesitueerd op een eiland dat wordt omringd door de oude binnengracht en is bereikbaar via een gemetselde brug met ijzeren balustraden. Voor de brug bevindt zich een recent ijzeren hek. Achter de brug bevindt zich voor het hoofdhuis een plantsoen met twee gebogen grindpaden. Tussen de paden is een verdiept ovaalvormig perk aangelegd, omringd door een gemetselde rand.

Het hoofdhuis heeft een rechthoekige plattegrond en telt twee bouwlagen onder een afgeplat schilddak met steil aflopende dakschilden en gesmoorde, verbeterde Hollandse pannen. Binnen de dakschilden bevinden zich aangekapte dakkapellen, voorzien van een lichtgebogen spiegelboogvormige afdekking middels een geprofileerde daklijst. De dakkapellen zijn voorzien van twee 9-ruits draairamen en een zinken dekking. Op vier hoeken is het dakschild voorzien van een gemetselde schoorsteen met uitgekraagde hardstenen afdekplaat. De bakstenen gevels zijn gemetseld in kruisverband en worden afgesloten door een omlopende kroonlijst, voorzien van een omlopende houten bakgoot. De vensters worden afgesloten door anderhalfsteens strekken (tenzij anders vermeld) en hebben aan de onderzijde hardstenen lekdorpels. De kozijnen zijn aan beide zijden voorzien van persiennes, met uitzondering van die van het souterrain. Het hoofdhuis wordt voorafgegaan door een bordes met een bestrating van stoeptegels, dat wordt omringd door een gemetselde muur. De muur heeft op beide hoeken gemetselde kolommen en wordt aan de bovenzijde afgesloten door

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hardstenen afdekplaten. Voor deze muur bevindt zich in het midden een gemetselde dubbele bordestrap, waarvan de gemetselde boogvormige muur thans geheel is begroeid met klimop. Aan beide zijden van het bordes bevindt zich een kleine gemetselde trap van zes treden naar het lager gelegen niveau van het souterrain. De trap aan beide zijden voorzien van een gemetselde keermuur, afgesloten door een halfsteens rollaag met daaronder een gemetselde bloktand.

De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL is tussen twee hoekpilasters voorzien van een middenrisaliet, waarvan het centrum is voorzien van een rijk gedecoreerde wit gepleisterde ingangspartij. Tussen twee pilasters op hardstenen basementen met composiet kapitelen bevinden zich twee 10-ruits draaideuren. Boven het segmentboogvormige kalf bevindt zich een meerruits bovenlicht. De ingangspartij wordt afgesloten door een lichtgebogen geprofileerde kroonlijst. Boven de kroonlijst bevindt zich in de gedecoreerde omlijsting een venster met twee 6-ruits draairamen en 4-ruits bovenlichten. Boven genoemd venster bevindt zich een rijk uitgevoerde kuif. De kuif is in het centrum voorzien van een wijzerplaat. Links en rechts van het portaal op de begane grond bevinden zich twee kozijnen met 12-ruits schuiframen, voorzien van 6-ruits bovenlichten. Op de verdieping wordt het lijstwerk geflankeerd door twee 9-ruits schuiframen met 6-ruits bovenlichten. Het risaliet wordt aan de bovenzijde afgesloten door een schouderboogvormige geprofileerde kroonlijst, welke door het voorste dakschild steekt. Links en rechts van het risaliet heeft de gevel op de begane grond twee deurkozijnen met gekoppelde 10-ruits draaideuren, voorzien van 4-ruits bovenlichten. Op de verdieping zijn de vensters aan beide zijden voorzien van gekoppelde 3-ruits draairamen met twee 4-ruits bovenlichten.

De LINKER ZIJGEVEL heeft ter hoogte van het souterrain aan de rechter- en linker buitenzijde van de gevel een dwarsgeplaatst rechthoekig venster met gemetselde lekdorpel, voorzien van tweedelige kozijnen, met gekoppelde 4-ruits ramen. Tussen deze vensters heeft de gevel twee deurkozijnen op hardstenen neuten en dorpel, voorzien van een dubbele houten paneeldeur met twee glaspanelen en decoratieve ijzeren roosters. De bovenzijde van vensters en deurkozijnen wordt afgesloten door een doorlopende halfsteens rollaag. Boven de rollaag heeft de gevel naast elkaar vier kozijnen met gekoppelde 8-ruits draairamen, voorzien van twee 4-ruits bovenlichten. Op de verdieping is de gevel voorzien van vier kozijnen met gekoppelde 6-ruits draairamen met 4-ruits bovenlichten. Boven de kroonlijst heeft het dakschild twee aangekapte dakkapellen. De RECHTER ZIJGEVEL heeft ter hoogte van het souterrain vier tweedelige dwarsgeplaatste kozijnen voorzien van twee 4-ruits klapramen. Deze worden afgesloten door een doorlopende halfsteens rollaag. Op de begane grond heeft de gevel vier kozijnen met gekoppelde 8-ruits draairamen, voorzien van 4-ruits bovenlichten. De verdieping van de gevel is voorzien van vier gekoppelde 6-ruits draairamen met 4-ruits bovenlichten. Boven de kroonlijst heeft het dakschild twee aangekapte dakkapellen. Over het gehele linker deel van de gevel loopt thans een moderne brandtrap.

De ACHTERGEVEL heeft eveneens een middenrisaliet. Ter hoogte van het souterrain heeft het risaliet een teruggelegen portiek, voorzien van een deurkozijn op hardstenen dorpel en neuten. Hierin bevindt zich een meerruits paneeldeur. Rechts in de portiek is een enkele houten deur aangebracht. Links van de portiek heeft de gevel twee dwarsgeplaatste kozijnen, voorzien van 6-ruits draairamen. Op de begane grond en verdieping is de gevel van het risaliet voorzien van telkens drie 6-ruits schuiframen met 6-ruits bovenlichten. Rechts van de portiek naast het risaliet heeft de gevel een tweedelig kozijn, met gekoppelde 4-ruits draairamen. De bovenzijde van de kozijnen en van het portiek van het souterrain worden afgesloten door een over de gehele gevel doorlopende halfsteens rollaag. Op de begane grond heeft de gevel gekoppelde 12-ruits draairamen met 4-ruits bovenlichten. Op de verdieping bevinden zich twee gekoppelde 6-ruits draairamen met 4-ruits bovenlichten. Links van het risaliet heeft de gevel op de begane grond een deurkozijn op hardstenen neuten en dorpel, voorzien van twee gekoppelde 6-ruits paneeldeuren met 6-ruits bovenlichten (oorspronkelijke achteruitgang). Op de verdieping heeft de gevel twee gekoppelde 6-ruits draairamen met 4-ruits bovenlichten.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het INTERIEUR van het hoofdhuis is qua indeling en interieurelementen gaaf bewaard gebleven. Het interieur heeft een centrale hal met oorspronkelijke lambrizing en monumentale trap. De hal wordt geflankeerd door zeer rijk uitgevoerde woonvertrekken en een eetkamer. In het souterrain bevindt zich de keuken met oorspronkelijk aanrecht en tegelvloer. Op de verdieping bevinden zich eveneens rijk uitgevoerde vertrekken. Het pand bevat waardevolle interieurelementen zoals onder andere oorspronkelijk houten parketvloeren, stucplafonds in Lodewijk XIV-stijl, drie fraaie monumentale schouwen en schoorsteenmantels in Lodewijk XV-stijl. De mantels boven de schouwen zijn voorzien van geschilderde schoorsteenstukken en een gobelin. Waarschijnlijk zijn de schouwen van elders afkomstig.

Waardering

HOOFDGEBOUW van de historische buitenplaats Dorth in Nieuw-Historiserende-stijl gebouwd in 1930.

- van architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard voorbeeld van een landhuis in Nieuw-Historiserende-stijl met Lodewijk XIV-elementen (eerste kwart achttiende eeuw), welke onder andere wordt gekenmerkt door strenge symmetrie, omlijste ingangspartijen, ramen met roedenverdeling en zorgvuldig gedetailleerd metselwerk.. Het pand heeft hoogwaardige esthetische kwaliteiten zoals onder andere tot uitdrukking komen in de gave verhoudingen en in het materiaalgebruik binnen gevels, lijsten en kozijnen en de rijk uitgevoerde ingangspartij.
- van stedenbouwkundige waarde door de situering van het object ten opzichte van de andere gebouwen en van de omgeving. Het object heet als zodanig ook een ensemblewaarde met de dienstwoningen, de toegangsbrug en de tuinaanleg.
- van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een buitenplaats met een zeer oude en rijke historie. Het landgoed Dorth is voor de ontwikkeling van de omgeving van eminente waarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516390

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82950/24

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Kring van Dorth	Lochem	Gelderland

Locatienaam	Locatieomschrijving
Kring van Dorth	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Kring van Dorth	A			123

Omschrijving**

Inleiding

Over de binnengracht bereikt men via een TOEGANGSBRUG, gebouwd rond 1930, het plantsoen voor het hoofdhuis van de historische buitenplaats Dorth. Deze brug is gemetseld in kruisverband en heeft één centrale pijler in de gracht, die aan beide zijden de aanzet vormt voor een gemetseld rondbogig gewelf, geflankeerd door vleugelmuren. Aan beide zijden wordt dit gewelf afgesloten door een rondbogige steense rollaag. De brug wordt van het brugdek gescheiden door een halfsteens rollaag. Het brugdek is voorzien van een bestrating van klinkers. Aan beide zijden van het brugdek bevinden zich ijzeren balustraden, voorzien van eenvoudige balusters. Deze worden afgesloten door een ronde knop.

Waardering

TOEGANGSBRUG gebouwd rond 1930, behorende tot de historische buitenplaats Dorth.

- van architectuurhistorische waarde als goed bewaard voorbeeld van een boogbrug uit het einde van de jaren 20.
- van stedenbouwkundige waarde door de functionele verbinding met de buitenplaats Dorth en het huidige hoofdhuis.
- van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een buitenplaats met een zeer oude en rijke historie. Het landgoed Dorth is voor de ontwikkeling van de omgeving van eminente waarde.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Weg- en waterbouwkundige werken	Brug(C)	Voetgangersbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516391

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82950/26

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Kring van Dorth		Lochem		Gelderland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Bathmenseweg	18			7216 PC	Kring van Dorth		
Bathmenseweg	20			7216 PC	Kring van Dorth		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Kring van Dorth		A					529
Kring van Dorth		A					528

Omschrijving**

Omschrijving

Ten noordoosten van het hoofdgebouw van de historische buitenplaats DORTH, buiten de binnengracht bevindt zich het voormalig KOETSHUIS met aangebouwde schuur, bijbehorende paardenstal en tuinmuur. Het koetshuis werd in 1929 gebouwd door A.J. Jansen in een traditionele bouwstijl met invloeden van de Hollandse Renaissance. Het koetshuis kenmerkt zich door het relatief rijke materiaalgebruik zoals onder andere in gevels en kozijnen. Het koetshuis behoort tot de latere werken van de gemeentearchitect A.J. Jansen en fungeert thans als dubbel woonhuis. Achter het koetshuis bevinden zich nog een oorspronkelijk schuurtje en een paardenstal. Achter het huidige linker woonhuis bevindt zich nog een ca. 2 meter hoge tuinmuur en delen van het muurwerk van een voormalige stal. Door verbouwing en renovatie zijn een aantal oorspronkelijke elementen van het interieur verloren gegaan zoals een deel van de indeling en een aantal interieurelementen.

Het KOETSHUIS heeft een rechthoekige plattegrond en telt één bouwlaag onder een samengesteld zadeldak met gesmoorde muldenpannen. Aan de voor- en achterzijde van het pand zijn beide dakschilden voorzien van een geprofileerde bakgoot. Op beide uiteinden van de daknok bevindt zich een gemetselde schoorsteen, afgesloten door een vonkenvanger. De bakstenen gevels zijn gemetseld in kruisverband en zijn aan de bovenzijde van de drie topgevels voorzien van vlechtwerk. De gevels zijn verder voorzien van een omlopend trasraam, afgesloten door een halfsteens rollaag. Alle vensters worden afgesloten door een halfsteens rollaag met daarboven een halfsteens ontlastingsboog. Aan de onderzijde van de vensters bevinden zich gemetselde lekdorpels.

De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL heeft in het centrum een dubbele opgeklampte meerruits deeldeur op hardstenen neuten,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

die wordt afgesloten door een anderhalfsteens rondboog. De rondboog heeft twee hardstenen geboortestenen. Aan beide zijden van de deeldeuren is de gevel voorzien van deurkozijnen op hardstenen dorpel en neuten en voorafgegaan door een gemetseld stoepje. In de kozijnen bevinden zich tweedelig opgeklampte deuren met 8-ruits bovenlichten. Boven de deuren bevinden zich houten luifels met getrapte consoles. De luifels zijn voorzien van een geprofileerde daklijst en zijn aan de bovenzijde met de gevels verbonden door twee trekstangen. Naast genoemde kozijnen zijn beide uiteinden van de gevel voorzien van houten kruiskozijnen, geflankeerd door persiennes. Het kozijn is voorzien van twee enkelruits draairamen met 9-ruits bovenlichten. De gehele gevel telt 6 regelmatig aangebrachte muurankers. Boven de deeldeuren in het centrum van de gevel bevinden zich naast elkaar twee 12-ruits stolpramen. Boven de stolpramen wordt het gevelvlak beëindigd door een topgevel, die op de hoeken is voorzien van hardstenen sierblokken. De bovenzijde van het muurwerk van de topgevel waarin drie muurankers zijn aangebracht, wordt afgedekt door hardstenen afdekplaten. Op de punt van de gevel is een betonnen windhaan bevestigd. De gevel wordt gedekt door een aangekapt zadeldak. Aan beide zijden van de topgevel heeft het dakschild telkens twee platgedekte dakkapellen met 12-ruits stolpramen. Deze zijn aan de bovenzijde voorzien van een geprofileerde daklijst.

De oorspronkelijk symmetrisch ingedeelde ACHTERGEVEL heeft aan de rechterzijde een klein enkelruits klapraam. Links hiervan bevindt zich een deurkozijn op hardstenen neuten en dorpel, voorzien van een recente deur met 3-ruits bovenlicht. Aan de linkerzijde van de deur bevindt zich een identiek kruiskozijn als dat van de voorgevel. De linkerzijde van de achtergevel is gespiegeld aan de rechterzijde. Het deurkozijn bevat hier echter nog de oorspronkelijke tweedelige opgeklampte deur. Ook bevindt zich hier aan de rechterzijde van het kruiskozijn een hoge gemetselde schoorsteen die is verankerd met trekstangen. In het centrum van de achtergevel bevinden zich twee dwarsgeplaatste kozijnen. Het grootste kozijn is voorzien van twee 9-ruits draairamen. Het kleinere kozijn aan de linkerzijde heeft twee 6-ruits draairamen. Precies onder dit raam bevindt zich een platgedekte recente verbinding met het oorspronkelijk vrijstaande schuurtje aan de achterzijde. Aan de bovenzijde is de gevel voorzien van zes regelmatig aangebrachte muurankers. In het dakschild van de achtergevel zijn drie platgedekte dakkapellen aangebracht, voorzien van 12-ruits stolpramen en een geprofileerde daklijst.

Het INTERIEUR van het koetshuis is door renovaties sterk gewijzigd. Een aantal belangrijke interieurelementen zijn thans nog bewaard zoals onder andere zwart/wit geblokte tegelvloeren en de oorspronkelijke paneeldeuren.

Direct achter het koetshuis bevindt zich een thans aan de achtergevel vastgebouwd SCHUURTJE. De schuur telt één bouwlaag en heeft een rechthoekige plattegrond en in halfsteens verband gemetselde gevels. De gevels zijn voorzien van een omlopend trasraam, afgesloten door een halfsteens rollaag. In de achtergevel en zijgevels bevindt zich telkens één 4-ruits ijzeren stalraam, voorzien van een gemetselde lekdorpel. Het schuurtje wordt gedekt door een zadeldak met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen en een omlopende houten bakgoot. Op de daknok is een zinken ventilatiekoker aangebracht met dakje. Boven beide topgevels bevinden zich geprofileerde windveren.

Rechts achter de schuur bevindt zich de oorspronkelijke PAARDENSTAL. De stal telt één bouwlaag en heeft een rechthoekige plattegrond en in kruisverband gemetselde gevels, die worden afgesloten door een met riet gedekt zadeldak met geprofileerde windveren. De topgevels zijn op drie hoeken voorzien van natuurstenen blokken met daartussen vlechtwerk. De gevels zijn boven vensters en deurkozijnen voorzien van een halfsteens rollaag met daarboven een ontlastingsboog. De vensters zijn aan de onderzijde voorzien van gemetselde lekdorpels.

De VOORGEVEL is op de begane grond voorzien van een deurkozijn met een tweedelige opgeklampte boerderijdeur. Links van de deur

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

heeft de gevel een 12-ruits draairaam voorzien van een zonneluik. In de topgevel bevindt zich een 12-ruits draairaam. De LINKER ZIJGEVEL is geheel blind. De RECHTER ZIJGEVEL is voorzien van twee dwarsgeplaatste kozijnen met gekoppelde 12-ruits draairamen. Onder het dakoverstek bevinden zich vier regelmatig aangebrachte muurankers. De ACHTERGEVEL heeft op de begane grond aan de rechterzijde een deurkozijn met opgeklampte deur en 3-ruits bovenlicht. Links van de deur bevindt zich een soortgelijk kozijn als in de zijgevels.

Aan de rechter zijgevel van de paardenstal is een thans sterk begroeide TUINMUUR gebouwd, die oorspronkelijk de tuin afsloot tussen de paardenstal en de thans verdwenen veestal. De ca. 2.30 meter hoge tuinmuur is gemetseld in kruisverband en wordt afgesloten door een ezelsrug. De muur bevat een rondbogig afgesloten opgeklampte houten deur en een aantal halfronde ijzeren stalramen zonder glas.

Waardering

KOETSHUIS in Traditionele bouwstijl met aangebouwde schuur, bijbehorende paardenstal en tuinmuur, gebouwd in 1929, behorende tot de historische buitenplaats Dorth

- van architectuurhistorische waarde als goed bewaard voorbeeld van een koetshuis in traditionele bouwstijl, met bijbehorende schuur, tuinmuur en paardenstal. Het pand valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp, de gaaf bewaard gebleven hoofdvorm, de detaillering en het materiaalgebruik zoals onder andere zichtbaar in de rijk uitgevoerde topgevels en kozijnen. Het in traditionele stijl gebouwde pand is een zeldzaam voorbeeld binnen het omvangrijke oeuvre van architect A.J. Jansen.

- van stedenbouwkundige waarde door de situering van het object ten opzichte van de andere gebouwen en van de omgeving. Het object heeft als zodanig ook een ensemblewaarde met de rentmeesterswoning, de toegangsbrug, het hoofdhuis en de tuinaanleg.

- van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een buitenplaats met een zeer oude en rijke historie. Het landgoed is voor de ontwikkeling van de omgeving van eminente waarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Koetshuis(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516392

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82950/29

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Kring van Dorth	Lochem	Gelderland

Locatienaam	Locatieomschrijving
Kring van Dorth	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Kring van Dorth	A			527

Omschrijving**

Omschrijving

Ten noorden van het hoofdgebouw van de historische buitenplaats DORTH buiten de binnengracht bevindt zich naast de hoofdzichtas van de tuinaanleg de voormalige RENTMEESTERSWONING. Deze is evenals het koetshuis in 1929 gebouwd door de architect A.J. Jansen in een Traditionele bouwstijl met invloeden van de Hollandse Renaissance. De verschillende details in gevels en daken zijn identiek aan die van het koetshuis. De rentmeesterswoning werd op een vrij ongelukkige plek pal naast een zichtas van het hoofdgebouw geplaatst, vermoedelijk om een goed zicht te hebben op de bouw van het nieuwe hoofdgebouw in 1930.

De RENTMEESTERSWONING heeft een rechthoekige plattegrond en in kruisverband gemetselde gevels. Het pand telt één bouwlaag en wordt afgesloten door een zadeldak met gesmoorde Muldenpannen. De kap is aan voor- en achterzijde voorzien van een geprofileerde bakgoot op klossen. De gevels zijn aan de onderzijde voorzien van een omlopend trasraam, dat wordt afgesloten door een halfsteens rollaag. Vensters en deurkozijnen worden afgesloten door halfsteens rollagen met daarboven halfsteens ontlastingsbogen. Aan de onderzijde zijn de vensters voorzien van betegelde lekdorpels. Beide topgevels en de Vlaamse gevel zijn aan de bovenzijde voorzien van hardstenen afdekplaten en hebben hardstenen sierblokken op de hoeken. Het bovenste gevelvlak van de topgevels en de Vlaamse gevel aan de voorzijde is uitgevoerd in vlechtwerk. Tijdens verschillende renovaties is onder andere het interieur gewijzigd. Ook zijn de ramen van de dakkapellen en Vlaamse gevel in de voorgevel gewijzigd. Thans bevinden zich in plaats van twee draairamen een draairaam en klapraam in één kozijn.

De symmetrisch ingedeelde voorgevel heeft een uitspringend middendeel dat uitloopt in een Vlaamse gevel. Op de begane grond bevindt zich een deurkozijn op hardstenen dorpel en neuten, voorzien van een opgeklampte deur. De deur is aan beide zijden voorzien van een 6-ruits draairaam met 4-ruits bovenlicht. Zowel de deur als de flankerende ramen worden afgedekt door een geschoorde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

houten luifel met geprofileerde daklijst, die aan de onderzijde is voorzien van een decoratieve beschieting in visgraatmotief. Aan de bovenzijde is de luifel aan de gevel bevestigd door getordeerde trekstangen. Boven de luifel is de Vlaamse gevel voorzien van een kozijn met twee 6-ruits ramen, geflankeerd door persiennes. De Vlaamse gevel wordt gedekt door een aangekapt zadeldak met gesmoorde Muldenpannen en is aan beide zijden voorzien van een bakgoot op klossen. Het iets terugspringende linkerdeel van de voorgevel is voorzien van een houten kruiskozijn met twee gekoppelde enkelruits draairamen, voorzien van twee 9-ruits bovenlichten. Het kozijn is aan beide zijden voorzien van persiennes. Boven de raampartij bevinden zich twee muurankers. Het dakschild is voorzien van een platgedekte dakkapel met twee 6-ruits ramen en een geprofileerde daklijst.

De LINKER ZIJGEVEL heeft in het midden op de begane grond een identiek kruiskozijn als die in de voorgevel. Links van het kozijn bevindt zich een deurkozijn op hardstenen neuten en dorpel, voorzien van een opgeklampte deur met 3-ruits bovenlicht. Rechts van het deurkozijn bevindt zich een smal kozijn met enkelruits draairaam en 9-ruits bovenlicht. Het kozijn is voorzien van een enkele persienne. Boven vier muurankers bevinden zich naast elkaar twee kozijnen, voorzien van 12-ruits stolpramen en flankerende persiennes. Boven de vensters is het muurvlak van de topgevel voorzien van zes regelmatig aangebrachte muurankers.

De RECHTER ZIJGEVEL heeft op de begane grond twee identieke kruiskozijnen en persiennes als die in de voorgevel. De verdere indeling van de gevel is gelijk aan die van de linker zijgevel, behoudens een kleine gemetselde schoorsteen op de punt van de topgevel.

De gewijzigde ACHTERGEVEL heeft op de begane grond aan de rechterzijde een recente houten aanbouw met een aangekapt lessenaarsdak. links hiervan bevindt zich een enkel draairaam. De linkerzijde van de gevel heeft twee smalle kozijnen, voorzien van een enkel draairaam met 9-ruits bovenlicht en één enkele persienne. De gevel heeft aan de bovenzijde zeven muurankers. Boven de bakgoot is het dakschild voorzien van drie platgedekte dakkapellen, voorzien van twee gekoppelde 6-ruits ramen en een geprofileerde daklijst. Naast de rechter dakkapel bevindt zich een hoge gemetselde schoorsteen.

Net zoals bij het koetshuis is de indeling van het INTERIEUR van het rentmeestershuis sterk gewijzigd. Een aantal waardevolle interieurelementen zijn echter nog behouden zoals de oorspronkelijke hal met klapdeuren en tegelvloer, balkenplafonds en op verschillende plaatsen de oorspronkelijke paneeldeuren.

Waardering

RENTMEESTERSWONING behorend bij de historische buitenplaats Dorth, in Traditionele bouwstijl, gebouwd in 1929.

- van architectuurhistorische waarde als goed bewaard voorbeeld van een dienstgebouw in traditionele bouwstijl. Het pand valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp, de gaaf bewaard gebleven hoofdvorm, de detaillering en het materiaalgebruik, zoals onder andere zichtbaar in de rijk uitgevoerde topgevels en kozijnen.

- van stedenbouwkundige waarde door de situering van het object ten opzichte van de andere gebouwen en van de omgeving. Het object heeft als zodanig ook een ensemblewaarde met het koetshuis, het hoofdhuis de toegangsbrug en de tuinaanleg.

- van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een buitenplaats met een zeer oude en rijke historie. Het landgoed Dorth is voor de ontwikkeling van de omgeving van eminente waarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Tuinmanswoning(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516393

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82950/44

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Kring van Dorth	Lochem	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Kring van Dorth	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Kring van Dorth	A			110
Kring van Dorth	A			93
Kring van Dorth	A			447
Kring van Dorth	A			73
Kring van Dorth	A			713
Kring van Dorth	A			440
Kring van Dorth	A			50
Kring van Dorth	A			940
Kring van Dorth	A			715
Kring van Dorth	A			117
Kring van Dorth	A			439
Kring van Dorth	A			113
Kring van Dorth	A			112
Kring van Dorth	A			116
Kring van Dorth	A			125
Kring van Dorth	A			129
Kring van Dorth	A			126
Kring van Dorth	A			78
Kring van Dorth	A			528
Kring van Dorth	A			12
Kring van Dorth	A			123
Kring van Dorth	A			130

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Kring van Dorth	A			35
Kring van Dorth	A			609
Kring van Dorth	A			96
Kring van Dorth	A			815
Kring van Dorth	A			68
Kring van Dorth	A			34
Kring van Dorth	A			716
Kring van Dorth	A			406
Kring van Dorth	A			32
Kring van Dorth	A			75
Kring van Dorth	A			148
Kring van Dorth	A			83
Kring van Dorth	A			817
Kring van Dorth	A			151
Kring van Dorth	A			80
Kring van Dorth	A			46
Kring van Dorth	A			54
Kring van Dorth	A			71
Kring van Dorth	A			61
Kring van Dorth	A			85
Kring van Dorth	A			124
Kring van Dorth	A			81
Kring van Dorth	A			714
Kring van Dorth	A			58
Kring van Dorth	A			69
Kring van Dorth	A			8
Kring van Dorth	A			55
Kring van Dorth	A			101
Kring van Dorth	A			57
Kring van Dorth	A			809
Kring van Dorth	A			446
Kring van Dorth	A			36
Kring van Dorth	A			62
Kring van Dorth	A			935

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Kring van Dorth	A			102
Kring van Dorth	A			128
Kring van Dorth	A			22
Kring van Dorth	A			56
Kring van Dorth	A			77
Kring van Dorth	A			104
Kring van Dorth	A			405
Kring van Dorth	A			139
Kring van Dorth	A			448
Kring van Dorth	A			134
Kring van Dorth	A			42
Kring van Dorth	A			132
Kring van Dorth	A			142
Kring van Dorth	A			47
Kring van Dorth	A			72
Kring van Dorth	A			64
Kring van Dorth	A			103
Kring van Dorth	A			816
Kring van Dorth	A			444
Kring van Dorth	A			141
Kring van Dorth	A			53
Kring van Dorth	A			131
Kring van Dorth	A			445
Kring van Dorth	A			41
Kring van Dorth	A			150
Kring van Dorth	A			111
Kring van Dorth	A			114
Kring van Dorth	A			443
Kring van Dorth	A			39
Kring van Dorth	A			63
Kring van Dorth	A			11
Kring van Dorth	A			70
Kring van Dorth	A			136
Kring van Dorth	A			82

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Kring van Dorth	A			105
Kring van Dorth	A			442
Kring van Dorth	A			20
Kring van Dorth	A			95
Kring van Dorth	A			84
Kring van Dorth	A			941
Kring van Dorth	A			550
Kring van Dorth	A			40
Kring van Dorth	A			119
Kring van Dorth	A			146
Kring van Dorth	A			527
Kring van Dorth	A			9
Kring van Dorth	A			16
Kring van Dorth	A			94
Kring van Dorth	A			884
Kring van Dorth	A			52
Kring van Dorth	A			133
Kring van Dorth	A			137
Kring van Dorth	A			65
Kring van Dorth	A			934
Kring van Dorth	A			19
Kring van Dorth	A			100
Kring van Dorth	A			10
Kring van Dorth	A			115
Kring van Dorth	A			67
Kring van Dorth	A			79
Kring van Dorth	A			66
Kring van Dorth	A			145
Kring van Dorth	A			48
Kring van Dorth	A			143
Kring van Dorth	A			45
Kring van Dorth	A			127
Kring van Dorth	A			106
Kring van Dorth	A			149

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Kring van Dorth	A			135
Kring van Dorth	A			49
Kring van Dorth	A			147
Kring van Dorth	A			438
Kring van Dorth	A			529
Kring van Dorth	A			140
Kring van Dorth	A			441
Kring van Dorth	A			74
Kring van Dorth	A			51
Kring van Dorth	A			144
Kring van Dorth	A			17
Kring van Dorth	A			14
Kring van Dorth	A			549
Kring van Dorth	A			18
Kring van Dorth	A			60
Kring van Dorth	A			13
Kring van Dorth	A			59
Kring van Dorth	A			21
Kring van Dorth	A			709
Kring van Dorth	A			712
Kring van Dorth	A			76
Kring van Dorth	A			15

*Omschrijving***

Omschrijving

In zijn huidige verschijningsvorm kan de TUIN- EN PARKAANLEG van de historische buitenplaats DORTH gekarakteriseerd worden als een mengeling van elementen van de (vroeg-)landschappelijke stijl en uit voorgaande perioden bewaard gebleven classicistische elementen. De aanleg van tuin en park is in hoofdlijnen gaaf bewaard gebleven. De voor de aanleg verantwoordelijke tuin- en landschapsarchitecten zijn niet bekend. Ook ontwerptekeningen zijn niet voorhanden.

De elementen van de (vroeg-)landschappelijke stijl zijn het meest bepalend voor het huidige karakter van de buitenplaats. Kenmerkend is de afwisseling van beboste percelen en meer open, door boomsingels omgeven, weiden en bouwlanden. Direct ten noordoosten van het hoofdgebouw ligt een grote weide, grotendeels omringd door een gracht met daarbuiten boomsingels. Het water speelt een belangrijke rol in de aanleg van de buitenplaats. Verspreid over het geheel liggen kronkelende, op diverse plaatsen tot

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vijverpartijen verbrede, waterlopen. In de grootste vijvers liggen beboste eilandjes, zoals ook in de vijver op het zuidoostelijke deel van de buitenplaats. Nabij dit eiland ligt een opgehoogd "schiereilandje" waarop vroeger de zogenaamde Witte Koepel stond. Ook de gracht rondom het hoofdgebouw is met haar ronde vormen aangepast aan de landschappelijke stijl. Aan de noordzijde van de buitenplaats stromen de oude Dortherbeek en de Zaalbeek en aan de zuidzijde de Dortherbeek. Alleen delen van de Dortherbeek zijn echt in de aanleg van de buitenplaats opgenomen, namelijk de tot vijvers verbrede delen ten westen van het hoofdgebouw. Grote delen van de bospercelen op de buitenplaats hebben een drassig karakter en zijn doorsneden door vele, vaak evenwijdig ten opzichte van elkaar gelegen greppels. Op diverse plekken is het terrein kunstmatig opgehoogd.

Het padenstelsel is een mengeling van brede, zowel korte als lange, met eiken of beuken beplante lanen en van smalle, gebogen paden. De lanen zijn merendeels restanten uit perioden voorafgaand aan de landschappelijke aanleg van omstreeks 1800. Een van de meest markante lanen is de laan die vroeger dicht bij het kasteel begon en vandaar door het sterrebos in zuidoostelijke richting liep. Alleen het zuidoostelijke deel is bewaard gebleven, de rest is nog als zichtas herkenbaar. De langste laan begint bij het koetshuis en loopt vandaar in zuidoostelijke richting, maar buigt al snel naar het oosten. Dit langgerekte deel eindigt bij een opgeworpen heuvel, vanwaar af men een fraai uitzicht heeft over de aangrenzende landerijen.

Voor het hoofdgebouw is binnen de grachten op het voorplein een tuin aangelegd. Centraal bevindt zich een groot perk, met een in baksteen opgemetselde rand en twee trappen, en in het midden een zonnewijzer. Vanaf de toegangsbrug loopt een pad dat zich ter hoogte van het perk in tweeën splitst. De aftakkingen leiden elk naar één van de trappen van het voor het huis gelegen bordes. Aan weerszijden van het bordes bevinden zich keermuren ter opvang van het hoogteverschil tussen het voorplein en de lager gelegen terreindelen direct om het huis.

Waardering

TUIN- en PARKAANLEG van de historische buitenplaats Dorth in (vroeg-) landschappelijke stijl met classicistische elementen.

- van architectuurhistorische waarde als goed bewaard voorbeeld van een tuinaanleg met elementen van de (vroeg-) landschappelijke stijl, zoals gevarieerde waterpartijen met beboste eilandjes, en uit voorgaande perioden bewaard gebleven classicistische elementen zoals onder andere de lange met eiken en beuken beplante lanen.

- van stedenbouwkundige waarde door de beeldbepalende functie van de aanleg voor de omgeving. De aanleg heeft ensemblewaarde door de samenhang met de verschillende gebouwen binnen het landgoed.

- van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een historisch gegroeide tuinaanleg. De tuinaanleg vormt thans nog het oudste onderdeel van een buitenplaats met een zeer oude en rijke historie. Het landgoed Dorth is voor de ontwikkeling van de omgeving van eminente waarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516394

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 augustus 2001
Kadaster deel/nr 82950/11

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Kring van Dorth Lochem Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Kring van Dorth

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Kring van Dorth A 609

Omschrijving**

Twee OBELISKEN, behorend tot de historische buitenplaats Dorth. De obeliskes staan aan weerszijden van de ingang van de buitenplaats aan de Bathmenseweg en staan op voetstukken met leeuwenmaskers (XVII A).

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Voorwerpen op pleinen en dergelijke Gedenkteken(D) Gedenkteken(D6)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument